

ALPSKÝ VĚSTNÍK.

ROČNÍK XI.

(ŘÍJEN 1908 — KVĚTEN 1909.)

V PRAZE.

NÁKLADEM ČESKÉHO ODBORU SLOV. ALP. DRUŽSTVA.

1909.

NÁRODNÍ KNIHOVNA

1001805949

O B S A H.

(Značka římská znamená číslo, arabská stránku.)

1. Samostatné články.

Aljažev dom. VIII. 123.
Bischofsmütze. Vzpomíná Ed. Šittler III. 35, IV. 49.
Darwin alpista. Doc. Vladislav Růžička VII. 107, VIII. 124.
Do Durmitoru. Píše dr. Viktor Dvorský I. 1, II. 21, III. 41.
Krnični Turm. Dr. Jiří Čermák IV. 56, V. 65.
Na Kanin z Rezije. Dr. V. Dvorský V. 70, VI. 91.
Severní stěna Razoru. Dr. Jiří Čermák. I. 6.
Slovensko Planinské Družstvo I. 11.
Stará Kugyho cesta na Montasio. Podává K. Hlava. II. 17.
Špič z Martulku. Dr. Jiří Čermák VI. 94, VII. 112, VIII. 129.
Velká Ponica. Dr. V. Dvorský. IV. 53.
Vitoša. Napsal PhC. Fr. Rambousek. VI. 95, VII. 115, VIII. 133.
Z Kranjské Gory. III. 33.

2. Zprávy ze slovanských Alp.

Bochyň V. 75.
Černá Hora V. 76, VIII. 136.
Česká chata. II. 26, III. 44, IV. 60.
Chaty IV. 61, V. 75, VI. 101, VIII. 135.
Jezero I. 12, II. 26, III. 44, V. 75, VI. 100, VII. 117, VIII. 134.
Karavanky I. 13, II. 26, IV. 60, IV. 61, VII. 118, VIII. 135.
Koritnica I. 13, II. 26, II. 27, III. 45, IV. 60, V. 75, VII. 118.
Kranjska Gora I. 13, IV. 60, 60, VII. 117, VII. 118, VIII. 134.
Krn VI. 102.
Mangartská skupina III. 45, V. 75, VI. 100.
Nanos II. 28.
Návštěva cizinců II. 28, III. 45, V. 75, VI. 101.
Razorská skupina II. 27, III. 44, III. 45, VII. 118.
Saviňské Alpy I. 12, IV. 60, IV. 61, VI. 100, VII. 118, VIII. 135.
Sníh II. 27, VII. 117.
Tatry VIII. 136.
Trenta IV. 61, V. 76.
Triglavská skupina II. 28, III. 45, VI. 101, VIII. 136.
Višská skupina II. 28, III. 44, V. 76.

3. Zprávy z ostatních hor a různá sdělení.

Alpské museum VI. 104.
Dráhy II. 30, III. 46, IV. 62, IV. 63, V. 78, VII. 120, VIII. 137.
Drobnosti III. 46, IV. 63.

Flora II. 30.
Hanibalova cesta VII. 120.
Chaty III. 46, VIII. 137.
Pavel Grohmann I. 13.
Ruvenzori V. 78.
Silnice III. 46, VIII. 137.
Švýcarské Alpy I. 13, I. 14, II. 30, VI. 104, VIII. 137.
Uzavírání cest I. 14, II. 30, III. 46, VII. 120.

4. Literatura.

Drož, Prvá cesta na Rílskou planinu. V. 77, VI. 103.
Dvorský, Die Handelsplätze in den Gebirgsregionen der Grafschaft Görz II. :
Dvorský, Hospodářské využití vysokých hor. II. 29.
Empor! Georg Winklers Tagebuch. VI. 102.
Holzbachův průvodce VI. 103.
Ippen, Die Gebirge des nordwestlichen Albanlens IV. 62.
Pamietnik towarzystwa tatrzańskiego V. 77.
Planinski Vestnik IV. 62, V. 78.
Přímoří a Dalmatsko VII. 118.
Revue Alpine II. 28.
Seidl, Kamniške ali Savinjske Alpe VI. 102.
Steinmetz, Von der Adria zum Schwarzen Drin VI. 104.
Väter. Mořské lázně Grado u Těrstu. VII. 119.

5. Zprávy spolkové.

Zpráva o činnosti českého odboru VI. 81.
XII. valná hromada českého odboru, VIII. 137.
Seznam členů V. 83.
Výkaz o turách vykonaných členy čes. odboru V. 72, VI. 07.
Český odbor S. P. D. I. 14., II. 30, III. 46, IV. 63, V. 79, VI. 104, VII. 120,
VIII. 138.
Slovanský svaz I. 14.
Fran Kokole VII. 117.
Německé spolky I. 14, III. 46, V. 75, V. 78, VI. 104, VIII. 137.
Švýcarský alpský klub II. 30, V. 78, VI. 104, VIII. 137.
Vůdci S. P. D. IV. 63.
Příspěvky a dary IV. 63, VI. 101, VIII. 138.
Přednášky v Hořicích V. 79, VI. 104.

ALPSKÝ VĚSTNÍK

— ORGÁN —

ČESKÉHO ODBORU SLOVINSKÉHO ALPSKÉHO DRUŽSTVA

ALPSKÝ VĚSTNÍK vychází prvního dne každého měsíce, vyjímajíc červen, červenec, srpen, září, a zasílá se členům českého odboru slov. alpského družstva zdarma. — Předplatné na rok 3 K, pro členy klubů turistických 2 K. — Věstník vydává český odbor slov. alpského družstva řízením Dra. Bohuslava Franty na Smichově, Ferdinandovo nábřeží č. 12. — Dopisy týkající se administrace Alpského Věstníku budtež adresovány: Praha-III., Kampa 513. — Zakládající členové odboru platí 60 korun jednou pro vždy. Skuteční členové platí ročně 6 korun (první rok kromě toho 2 koruny zápisného). Příspěvky zasílají se českému odboru v Praze 1947-II.

ČÍSLO 1.

ŘÍJEN 1908. — 1908

ROČNÍK/XI.

Do Durmitoru.

Píše dr. Viktor Dvorský.

Na hranicích schylovalo se k novým srážkám, které mohly mít nejvýznamnější následky. Nešlo tu již o obvyklé hraniční šrůtky mezi obyvatelstvem. Na pravém břehu Tary leželi asketři (turecké řadové vojsko), na levém mobilisovaní Černohorci s brigádyrem Martinovičem v čele. Také turecký velitel Šemsi paša dostavil se na dějiště krvavých událostí a z Kolašína vezli Černohorci na posilu svých posic dokonce i děla. V těchto pohnutých dnech dleli jsme s drem Řehákem v Kolašíně, skoro jako v zajetí. Domácí lidé nám přilíši nedůvěřovali, zejména proto, že jsme se stýkali s místním lékařem drem. Striničem, který jest vyznání mohamedánského a té doby měl příležitost zakoušeti náboženský fanatism pravoslavných plnou měrou. Ostatně projevoval dr. Strinič názory docela křesťanské, aspoň pokud se týče vína; tu dokazoval činy, že si z nařízení prorokových mnoho nedělá a kdyby nás byli bodří Kolašínci spatřili některý večer v malé oddělené jizbě kafany Čujovičovy, byli by se se svým lékařem jistě smířili. Vážnější byl naprostý nedostatek koní, bez nichž cestování po Černé Hoře je si těžko myslet. Všechno koňstvo z města i z okolí bylo zaměstnáno dopravou potravin a střeliva do tábora u Mojkovce, pro soukromou potřebu nebylo možno získati ani sebe bídňější herku. Dr. Řehák měl ovšem postavení mnohem snazší; svázal svoje nevelké utensilie v pětikilový balíček, svěřil je poště a sám, ač nerad, pustil se pěšky přes Lijevu Rijeku zpátky do Podgorice. Se mnou bylo hůře. Měl jsem dobře spočítaných 35 kilo přítěže a další moje cesta vedla mne do Žabljaku pod Durmitorem, kamž se pošta dostává ohromnou oklikou přes Podgoricu, Nikšić a Šavnik.

Nechtěl-li jsem zbůhdarma mařiti čas v Kolašíně, nezbylo mi konečně, než následovati příkladu Řehákova. Poněvadž však kolašínská pošta nepřijímá těžších zásilek než pětikilové, nastala mi nejprve příjemná práce rozdělití svůj majetek na sedm oddělení. Šest jich mělo jíti

poštou, sedmé, které narostlo bezmála na deset kilo, doznalo cti býti dopravováno na mých vlastních zádech. K rozdělení materiálu zapůjčila mi paní hospodská ruční přezmen nějaké turecké soustavy, s kterým jsem si nevěděl rady a také většinou jsem navážil balíčky špatně. Na štěstí jen jeden dostal víc než pět kilo a ten pošta ovšem odmítla. Namahavou práci osladil jsem si jedním kilogramem černého prizrenského vína,*) výborného to nápoje, který tvoří podklad k nejlepším mým vzpomínkám na Kolašín. Bez mála 24 hodin jsem se hmoždil se svými statky vezdejšími, než je poštovní úřad přijal a mně zbyl pak jen příšerně těžký „ruksak“. Bylo v něm vše, co jsem poště svěřiti nechtěl; zařízení fotografické, náboje, zápisníky a zejména větší počet krabic se sardinkami, jediných to konserv, které jsem v Podgorici obdržel.

Rozloučiv se s drem Striničem, jenž do mne při té příležitosti nalil ještě hojně nápojů Mohamedem zakázaných, vyšel jsem po obědě dne 31. května 1905 z Kolašína. Nejbližším cílem mé pouti byl Monastýr nad Moračou, kamž jsem doufal dorazit před nocí. Za tím účelem přešel jsem na levý břeh Tary a jal se sledovati stezku, která vede přes Urošev krš do Vrujice. Nešel jsem dlouho sám. Za chvíli mne dohonilo několik mladých Černohorců s puškami, čistě oděných. Byli to vojáci z rovačského bataillonu, kteří se vraceli domů z pohraničního tábora. Od nich jsem zvěděl, že mezi Šemsi pašou a Vukotičem (černohorským ministrem války) došlo k dohodě, a soustředěná vojska že se již rozcházejí. Cestou připojilo se k nám ještě více lidí. Je totiž u Černohorců ve veliké oblibě sdružovati se v tlupy, které si krátí cestu ustavičným povídáním. Mezi zástupem šla též nějaká dívka, která směřovala přes Bisticu do Ravných, kdežto ostatní měli za cíl Vrujicu. Jeden z junáků chtěl se k dívce připojiti, druzí však ho zadrželi. Smlouvali se totiž mezi sebou, jak by vzácnému hostu z Čech (t. j. mně) prokázali nějakou službu a tu připadli na myšlenku nabídnouti mi, abych šel s dívkou přes Ravní. Je to sice zacházka; předpokládali však, že nebudu hloupý. Když jsem odmítl, divili se junáci velice a dívka se cítila uražena.

Krajina mezi kolašinskou kotlinou a údolím Morače má vzezření dosti divoké, ač není zkrasovělá. Přebírají tu werfenské břidly, proryté četnými roklemi a vesměs zalesněné. Ve Vrujici mne družina opustila a k nemalé radosti zůstal jsem konečně zase sám. Příkrou stezkou jsem sběhl do vesničky zvané Dugilaz; z ní vede pak již jen mírně se sklánějící cesta k řece. Blížil se večer, když jsem stanul nad hučícím proudem Morače. Úzké údolí zatopeno je záplavou jarní zeleně, ze všech stran vyskakují drobné stružky pramenů, šedé zdi monastýru vábí znaveného poutníka. Než písčité chodníky zahýbá hodně na sever k místu, kde se údolí zužuje v cañon, aby tu kamenným obloukem přenesl se na druhý břeh. Za soumraku stanul jsem na pustém nádvoří monastýru. Dvěte i okna byla zahedněna, nikde se nic

*) Ve východní Černé Hoře prodává se víno (tekutina) na kila místo na litry, aby si čtenář snad mylně nedomýšlel, že se tu jedná o hrozny.

nehnulo; jen vodovod chrčil šumící proud a pleskot vody odrážel se o ponuré zdi. V koutě nádvoří krčila se smutně opuštěná ovce. Obyvatelé monastýru byli patrně ještě na hranicích. Vyšel z nádvoří, nalezl jsem nedaleko kláštera han, před nímž sedělo několik mužů. Jeden z nich byl pop, druhý kapetánský písař a všichni měli mnoho řečí. Pro mne nejdůležitější bylo, že jsem mohl shoditi těžký tlumok a zabezpečiti si nocleh pod střechem. Hned po večeři unikl jsem z dusné jizby, v níž petrolejová lampa čadila a zapáchala a dal se obejmouti tichou náladou noci. Bloudil jsem zvolna úzkou pěšinou, nad níž větve bujných stromů splétaly se v neproniknutelnou klenbu. Na konci chodníku zářila jasná deska, zeď to monastýru, zalitá měsíčním svitem. Pusté nádvoří, pestřící se ostrými stíny a bílými plochami dopadajícího světla, zírало strnule a tajemně. Do hanu jsem se vrátil pozdě v noci.

V hostinci sdílel jsem přízemní jizbu s jmenovaným již kapetánským písařem, který se velmi bál zlodějí; nežli jsme ulehli, za barikádoval pevně okna a nikterak nedopustil zhasiti svítilnu. Hořela tedy a čadila celou noc. Nádherně jasný den byl náhradou za tuto nepříjemnost. S velikou libostí brodil jsem se krásnými loukami nad roklí Morače, skvělá rosa třpytila se v trávě a mocný řetěz Moračského Gradište pnoucí se na obzoru*) budil ve mně nejlepší naděje. Zdálo se, že všechno se obrací k lepšímu. Boje na hranicích tichnou, nastává stále počasí a horám jsem již na blízku. Rozhodl jsem se, že hned odpoledne vydlám se dále k severu. V hanu mne poučili, že proti proudu Morače vede nevysoko ve svahu pohodlná cesta na mapě neoznačená a po ní možno k večeru dorazit do osady Polje, kde prý je taktéž han. Ve dvě hodiny odpoledne vyšel jsem z monastýru. Po některých nesnázích našel jsem za mostem onu cestu, vedoucí v houští, které neskytalo pražádného stínu; a horko toho dne bylo velmi účtyhodné. Vzhledem k slabému a časnému obědu, kterým mne poctili v hanu za monastýrem, usedl jsem na prvním poněkud stinném místě a vyprázdnil jsem krabici sardinek, netuše, že v se příštích 48 hodinách budu živiti bezmála jen těmito něžnými rybičkami. Poslední kůrku chleba, kterou jsem měl s sebou, odpravil jsem při téže příležitosti.

Nekonečně vlekla se moje cesta v srážném úbočí rokli brzy maličko stoupajíc, brzy zase klesajíc. Líbilo se mi, že jsem na ní nikoho nepotkal, neboť k rozhovoru nebyl jsem nikterak naladěn. Čím dále jsem krácel, tím hezčí stávala se krajina. Stezku provázal již hustý les, místy otvíraly se pohledy na protější břehy, kde mezi stromy vystupovaly skalní partie. Podle chodníku objevovalo se neuvěřitelné množství bazilišků (aspoň myslím, že to byli baziliškové); povalovali se vždy dva a dva a dívali se na mne vyčítavě, proč jim kazím líbáňky. Někteří dokonce polekavše se, skryli se v listí, jistě si o mně myslíce, že jsem nějaký protivný, závistivý tvor. Při ústí Miljačke reky sklesla cesta skoro až na údolní dno a současně bylo v pravo viděti na massiv hory Vučje, odtud zřejmě schůdný. Bylo již hezky

*) Viz vyobrazení v díle „Ze slovanských hor“ na str. 26.

pozdě, když jsem stanul u prvních domků osady Polje. Toto selo roztroušeno jest na velkém prostranství, jednak na dně údolí, jednak ve stráních, ba i na planinách vysoko nad řekou. Neopominul jsem vyptávaní se hned prvních lidí, které jsem potkal, kde je tu han, leč žádný nevěděl. Nějaký kovář zval mne k sobě, ale jeho chýše, z níž se ozýval dětský brekot, nelákala mne příliš i šel jsem dále.

Konečně mne jedno děvče poučilo, že kapetánský písař, který bydlí někde na kopci asi hodinu chůze stranou od cesty, měl prý kdysi han, ale před rokem toho nechal. Tato okolnost byla ovšem pro mne mrzutá; než, myslil jsem si, v některém slušnějším domku mne snad přijmou, ne-li, pak nocleh na mezi nebude také zlý a dokonce ne první v mém životě. V nastalé tmě došel jsem k většímu stavení, které však bylo liduprázdno. Za ním jsem našel hřbitov a kostel a pak ještě jeden statek. Ve dveřích obytného domu stál stařec, s nímž se srozuměti pokoušel jsem se nadarmo. Jednak zněla moje srbština příliš knižně, jednak si dědoušek přihnul asi rakije. Pokračoval jsem tedy v pochodu smířen již s neodvratným noclehem pod volnou oblohou. Než tu mi osud přivedl vstříc muže, který k mému nevylicitelnému úžasu měl dlouhé kalhoty, docela slušné západoevropské kalhoty. Rozumí se, že jsem se na něho hned obrátil a shledal, že je to místní učitel.

Pozval mne hned k sobě lituje pouze, že jeho rodina je nepřítomna, meškát v létě na Sinjavině — nikoli snad na letním bytě, nýbrž za účelem hospodářským, neboť učitelský plat na Černé Hoře nestačí k slušné výživě vzdělanějšímu člověku, tak že si musí přivyděláti chovem ovcí. Vrátili jsme se ke kostelu a tu se ukázalo, že velké pusté stavení je škola a současně obydlí mého hostitele. S mnoha omluvami, že mne nemůže pohostiti lépe „spekl“ pan učitel černou kávu, uvařil mísu vajec na tvrdo, přinesl sýr a kukuřičný chléb, k čemuž jsem já věnoval zase velikou krabici sardinek. Hovořili jsme dlouho do noci popíjíce rakije tak pilně, že jsme ji zmožli skoro litr. Můj hostitel pocházel z Albanie i vypravoval mi mnoho zajímavých věcí o této zemi, která mne tolik láká. Vyptával jsem se ho na cestu z Andrijevce přes Vysoké Dečany do Mitrovice i vyrozuměl jsem, že s jistou dávkou ošklivosti k životu bylo by možno pokusit se o ni.

Druhý den vstali jsme již ve čtyři hodiny z rána a pili opětně rakiji, načež jsem se vydal na další cestu s myslí nedocela jasnou. Chladný ranní vzduch vzkřísil mne však brzy. Nedaleko za vsí Poljem dělí se údolí ve dvě značně úzké úžlabiny. Vlastní koryto řeky Morače zahýbá silně na západ, k severu pak pokračuje údolí Javorského potoka, kterýmž vede cesta na Javorje. Krajina má tu ráz již zcela velehorský. Údolí úží se v cañon, nad jehož těžko přístupnými boky zdvihají se okrajová horstva planiny Lukavice, zejména Planinica, Malý a Velký Zebalac (2103 m). Pokud možno pozorovati ze dna údolního, jsou to krásné horské formy, v nichž vynikají obrovské plotny. Cesta stoupající údolím Javorského potoka je pěkně široká, sjízdná i pro vůz, místy však nepříjemně bahnitá; ústí pak nahoře do rozsáhlé planiny Javorje (1600—1700 m). Pláň sama je bezlesá, ojedinelé stromy, které ještě zbyly, propadají rychle nehospodárné ruce,

z vlnitých pastvisk vynořují se vyšší hřebeny horské, dosud se třpytící sněhem. Chladný a vlhký vítr prohání se planinou. Nenašel tu žádně přívětivější chýše, utábořil jsem se v mělké dolince, chráněné poněkud před větrem a utekl se opětně k sardinkám v nitru svého tlumoku. Pomalu se mi začínaly již protiviti, než neměl jsem nic jiného. V této době konal mi výtečné služby koňak s cukrem, jako zákusek i nápoj. Nějakého zeslabení výkonnosti jsem po něm docela nepocítil.

Citelný chlad vypudil mne velmi záhy z místa odpočinku. Ve vlnitých plochách Javorjí kříží se bezpočet cest i není divu, že jsem onu pravou, která má sestupovati do údolí Tušiny, nenašel a s velkým povděkem uvítal jsem mladíka, jenž párem volů dopravoval veliký kmen k jakési salaši a byl schopen udati mi správný směr. Kus cesty šli jsme společně a mladý Černohorec měl příležitost postěžovati si, že mu úřady nevydaly povolení k odjezdu do Ameriky a že musí tady trpěti bídu. Ještě jednou jsem sešel s pravé cesty a směřoval jsem někam k Šavníku, až podvázaný stařec mne zase na ni uvedl. Prošel jsem několik kotlin směrem k severu a pak už se plošina svažovala srážně k údolí, na jehož dně kynul mi úzký proužek řeky Tušiny a za ním maličká vároš Bohan. Cestou dolů měl jsem ostrou srážku s jakýmsi Černohorcem, který podle zdejšího zvyku chtěl mne prodobiti delšímu výslechu. Když jsem neprojevil valné chuti k rozhovoru, prohlásil muž, že jsem nejspíš loupežník. Obávaje se, že snad ho napadne nakládati se mnou jako s takovým, hrábl jsem rychle po revolveru a výsledek byl překvapující: Černohorec vzal nohy na ramena. Ve svém domnění, že jsem loupežník, byl asi utvrzen.

Ke druhé hodině odpolední vstupoval jsem do kýženého Bohanu. „Město“ Bohan skládá se asi z dvanácti domů natlačených v jednu špinavou skupinu; většinou jsou to hany, pro cizince ovšem málo lákavé. V jednom z nich jsem se zastavil, abych učinil nějakou změnu v sardinkové výživě, ačkoli jsem mohl z předu očekávat, že valně nepochodím. Hrozně upravená vejce a tvrdý vlhký sýr, který mi tu předložili, uvedly by sice každý, jen poněkud slušnější žaludek v zděšení, než v nitru Černé Hory odvykne si člověk brzy jakékoli choulostivosti. Dostí slušné víno bylo mi náhradou a proto jsem ho vypil tři čtvrti litru. Na domácí lidi jsem učinil bez odporu dobrý dojem, aspoň se o mně vyslovili, že jsem „ugodno momče“ (sympatický mladík) a jeden stařec po delším rozhovoru prohlásil mne za velikého „učenjaka“ (učence), který přehlídí ostatní lidi „kakor živinu“ — poklona to zcela orientální. Poněvadž se zdálo, že chtějí mé moudrosti využítí v otázkách lékařských, zdvihl jsem se a nastoupil další cestu. Nejprve podél Tušiny, pak vyprahlým svaheem stoupal jsem v odpoledním horku do vesničky Timaru, nevěda, že bych podle řeky dostal se k svému cíli — Bukovici — snáze. Za Timarem vede strmá cesta vzhůru na Sinjavinu. Brzy objaly mne nekonečné vlny této pláň, největší na Černé Hoře, která od Durmitoru táhne se až ke kotlině Kolašinské a k Bjelasici. Potkal jsem pasáčka, který na moji otázku, jak daleko je do Bukovice, odpověděl: „Ima komad!“ a projevil názor, že tam dnes nedojdu. Brzy po té octl jsem se v krásném zákoutí,

mírné hřbety probíhající planinou honosily se mladými háji, na dně úvalů bujely šfavnaté louky a spojovaly se s lesíky, které je vroubily, v ohromný přirozený park. Bylo tu úplně pusto a ticho. Večerní soumrak dodával náladě rázu jakéhosi bolestného roztoužení. Cítil jsem nemalou únavu a cukr s koňakem opět se uplatňoval. Horší bylo, že v směsi pahorků ztratil jsem možnost orientovati se i byl jsem nucen obávat se, abych neminul cestu, která má sestupovati do údolí Bukovice. Čím dále jsem kráčet, tím hustší byl les a brzy jsem uznal, že se moje obava splnila. Daleko se vraceti jsem ovšem nechtěl i pustil jsem se přímo se svahu dolů a dostal se k lidskému obydlí těsně pod okrajem pláně. Zde mi ukázali kamenitou stráž a neobyčejně srážný chodník, pomocí jichž sběhl jsem pak v desíti minutách na dno údolí. Výborný ledový pramen překvapil mne tu velmi příjemně a rozhodně mnohem příjemněji nežli dva Černohorci, kteří se snažili mne vyzpovídati: „Odklen si? Imaš veliku platu?“ atd. V houstnoucím šeru kráčet jsem pak údolím proti proudu Bukovice. Než cesta brzy opouští dno údolní, vystupuje na malý pahrbek a zde mizí v loukách a plotech. Poněvadž byla již čirá tma, pocítoval jsem to tím bolestněji. Zemden nesmírně pochodem bezmála již sedmáct hodin trvajícím, vlekl jsem se bahnitými lukami k několika temným skvrnám, o nichž jsem soudil, že to jsou stavení: Nemýlil jsem se sice, avšak boudy byly prázdné. Až u poslední z nich pobíhalo malé děvče, kteréž obdarováno pětníkem projevilo ochotu dovésti mne k hanu. Šli jsme ještě hezky dlouho, než mi ukázalo opodál nějaký dům a to prý je han. Ale tu mne čekalo něco podivného. Když jsem v nočních temnotách doklopýtal se až k stavení a otevřel dvéře, spatřil jsem nevídané divadlo. Jizba stavení byla okrášlena květinami a papírovými cetkami a ozářena množstvím svíček. Na posteli ležela mrtvola, u níž se kupili domácí lidé. Hořící svíčky byly nalepeny na stoličky, trámův, okna, vůbec kde bylo pro ně místa. Přítomní zpívali žalmy a mého příchodu si nikdo nepovšiml. Odešel jsem právě tak nepozorován, jako jsem vstoupil. Ještě kus cesty musil jsem jíti, než jsem našel malý mlýn a u něho han, skutečný a bez pohřebních slavností. Domáci znali dobře české badatele prof. Bubáka a Rohleu, a chovali se ke mně velmi mile. Než dlouhý rozhovor jsme nevedli, neboť jsem byl příliš zemden a spěchal jsem co nejrychleji na lůžko, v nevětrané místnosti, které sice nebylo ideální, ale po dlouhé námaze přece jen vítáno.

(Příště dále.)

Severní stěna Razoru.

Dr. Jiří Čermák.

O Razoru bylo psáno již dosti i v naší české literatuře a z našich alpistů již slušná řada zapsala se do pamětní knihy na jeho vrcholu; ale severní stěna hory té patří podnes mezi cesty málo známé, třeba že letos je tomu právě dvacet let, co pronikl jí první turista, dr. Kugy, veden

A. Komacem (29. června 1888). Severní stěny v Julských i Saviňských Alpách mají dobré jméno; pouhá zmínka o nich budí u potápek hrůzu a u pravých lezců vyvolává vzpomínky na krpce, lano a většinou i na dobré vůdce, jenž musí, mnohdy nezbytně, napomáhati ke zdárnému překonání podobné tisícimetrové překážky. Znali jsme již některé z pověstných severních stěn a líbily se nám. Není tedy divu, že severní stěna Razoru nás vábila. V Kranjské Goře jsme ji měli stále před očima, a přirozený důsledek toho byl, že jsme se také stále chystali. Nejprv s náležitou úctou. Chtěli jsme přibrati jako vůdce Jožeta Komace. Ale když se nám začal k tuře té nabízet i Pečar, který v našich očích jako lezec nestojí právě na nedostižné výši, rozhodli jsme se, že ji můžeme také jistě zkusiti sami. Prvý pokus, podniknutý 15. srpna 1905, skončil neúspěchem, ježto dali jsme se příliš brzo svéstí slezitelnými skalami v dolní partii hory, zabočili příliš na levo a narazili následkem toho asi v polovině výšky celé stěny na zcela hladké a kolmé srázy. Zkušeností, získaných tenkrát, užili jsme za to plnou měrou později, při druhé své výpravě, o které chci zde vyprávěti.

Časně z rána 11. srpna 1906 ještě skoro za tmy kráčeli jsme — dr. Dvorský a já — rychlým krokem osamělou Pišnicí. Měli jsme za sebou řadu ostrých výstupů a cítili jsme se v tak dobré formě, že jsme si troufali i bez vůdce zase jednou provést něco slušného. K tomu ještě prostudovali jsme severní stěnu Razoru z dálky i z blízka tak důkladně, že společník můj odvážil se výroku: „Jestli d n e s tou stěnou neprojdeme, nestojí naše alpistické „umění“ za nic!“

K 7. hodině ranní odbočili jsme již z horních serpentín Křižské stezky ke stěně Razoru, kde nad výběžkem sněhového pole zřetelně se jeví stupňovité skály. Po několika minutách snadného lezení máme nástup za sebou. Víme sice, že hlavní podmínkou zdaru tury je traversovati v pravo tak dlouho, až dosáhne se obrovských žlebů, vyplněných sněhem, jež probíhají téměř celou severní stěnou a jsou pro výstup směrodatny; ale pro začátek přece jenom podléháme nutnosti, zaměřujeme poněkud v levo a sledujeme směr svého loňského, nezdařeného výstupu tak dlouho, až zdá se nám terrain způsobilý k přejití v pravo na římsy, jež — dříve skryty za skalním pilířem — se objevily našim pátrajícím zrakům. Římsa, z počátku snadná a široká, vede nás pod mokvajícím převisem nahoru a dolů, až zužuje se náhle pod skalním zubem v uzoučkou lištu strmého, drobného a v breccii stmelého štrů; skála nad lištou je hladká, bez záchyty, pod lištou zeje propast Pišnice, dostatečně již hluboká. Spojili jsme se lanem a vzájemně zabezpečeni, se sekyrkou v ruce, razíme si další cestu. Lišta končí, přelézáme po nepatrných výstupcích — dva ošemetné kroky — za skalní výčněl, kde jsme zase již na lepším, neboť na dohled máme cestu volnou. Stoupáme pohodlně po travnatých římsách, vyhovujících našemu hselu: stále travers v pravo.

Teprve kolmá stěna, jež se nám postavila v cestu, přinutila nás zase k vážnější lezecké práci. Pustili jsme se podél ní v levo vzhůru, abychom překážku obešli, nejprv po skalách zdobených řídkými chomáčky trav, pak vodní rýhou; když však ta v horním konci změnila

se v kolmý komín, uznali jsme za moudřejší uniknouti zase ven do strmých skalín, z jichž zvětralých puklin vyrůstají trsy trav. Vyvážnutí z komínu nebylo tak snadné: přes hladkou, strmou plotnu přešli jsme jen za vzájemné pomoci. A když jsme přešli, nebylo o nic lépe. Byli jsme v pasti. Jediné místo, kudy možno dál, je — nad převislým stupněm. Ne sice příliš vysokým, ale dostačujícím k tomu, aby situace se stala povážlivou. A k dovršení všeho uzoučká římsa pod převisem je přervána právě v místech, kde by se mu nejlépe mohlo přiblížit. Zde třeba součinnosti obou účastníků. Dr. Dvorský zabezpečen mnou na laně vstupuje na římsu a zaujímá právě pod převisem postavení — nepřilíš pevné, neboť musí stát široce rozkročen nad místem, kde římsa přerušena — aby mi mohl poskytnouti pomocnou ruku ke zdolání převisu. Opírá sekyrku pevně o skálu ve výši svého ramene. Vstupuji na tento umělý stupeň a opatrně pátrám po nějakém výstupku ve skále nad převisem, abych se ho zachytil. Marně. Přítel dole pobízí k spěchu, v nedosti jisté své posici už déle moji tíhu neudrží. Cítím, jak se pode mnou umělý stupeň začíná chvět — vysunul jsem se, jak jsem mohl nejdále do výše, a opíraje se dlaněmi o sotva znatelné nerovnosti skály, dral jsem se usilovně vzhůru. Čekal jsem každé chvíle, že se sřítím nazpět, neboť kované boty klouzaly na hladkém stupni a „ruksak“, který jsem opominul odložit, táhl mne nazpět a vadil při každém pohybu. Stísněné mojí náladě ulevilo se teprv, když se mi zdařilo konečně dosíci prvního pevného záchytu; ve chvíli na to již stál jsem hezky vysoko nad převisem v mělkém žlebu a zaměstnával jsem se nejprv dopravou sekyrek a zbylého „ruksaku“, pak i jeho majitele, který byl při překonávání hladkého stupně nucen spoléhat pouze na vydatnou pomoc lanem, nemaje již opory ze spoda.

Další postup byl zase bez obtíží. Snadným lezením dosáhli jsme nevelké bašty, pokryté skalní tříští; odtud mohli jsme pokračovati pohodlně dále v pravo po úzké římsce, jež stále se šíříc vedla se značnými ztrátami výšky přes dva pilíře. Již se nám skoro zdá, že jsme se dostali příliš daleko v pravo, když římsa, v poslední části své místy travami porostlá, vyvedla nás na ostrý hřeben třetího pilíře a skončila náhle, jako uřata, příkrou stěnou nad strmou roklí, vyplněnou úzkým, dlouhým firnovým jazykem.

Zajásali jsme: toť ony žleby Razorské, viditelné z Kranjské Gory, směřovatné pro výstup severní stěnou. Po sněžích, spočívajících v strmé této roklí, dostaneme se bez velké námahy značně vysoko pod hřeben Razoru.

Je 9 hodin. Po krátké poradě sestoupili jsme po ostrém hřebeni pilíře o něco doleji, až k místu, kde kolmou stěnou vedla ke dnu žlebu šikmá, úzká lišta. Zvětralým jejím skalím za rachotu kamenů, padajících pod dotekem našich nohou do propasti, přes stěny pod námi se nalézající, sestoupili jsme brzo do příhorní štěrbiny, kde za okrajem sněhu jako za zábradlím usedli jsme k odpočinku. Posilnění trochou jídla ze svých zásob, pustili jsme se s dvojnásobnou chutí na další cestu. Ač sklon sněhu byl značný, přece nezdržovali jsme se vytesáváním stupňů, neboť firn byl přímo výborné jakosti. Teprve výše narazili jsme zase

na překážku. Žleb dělil se ve dvě ramena. Zvolili jsme právě z nich, ale právě v místech, kde žleby se rozcházejí, způsobuje skalní stupeň, zakrytý firnem, přerušení sněhového jazyka tak strmé, že musíme se uchýlit do příhorní štěrbiny a tou šplhati vzhůru jako komínem. Teprve ve značné výši můžeme zase raziti si se sekyrkou v ruce zvolna cestu na zubatý hřbet úzkého sněhového jazyka, a po něm dostati se na širší plochu firnu, na vyšší patro rokly, kde lze již stoupati zase rychleji, bez zdlouhavého a únavného vytesávání stupňů.

Nad koncem firnu vyšli jsme na malé sedélko, jež dříve zakrývalo nám výhled v před. Nyní rozevřel se nám s jeho výše nečekávaný výhled: místo obtížných skal, jež jsme očekávali, před námi všude, kam dohlédneme, jen sutyky a sněhy o poměrně mírném sklonu. Odkládáme lano, jímž jsme byli dosud spojeni, a sestupujeme po nakupených balvanech od sedélka k ssutkovišti. Nad horním okrajem jakési rokly, strmě spadající k Pišnici, přecházíme a vstupujeme na skalní tříšť, abychom pokračovali ve výstupu. Brzy jsme u prvního sněhu a po něm v krátkých serpentínách přicházíme v místa, kde firnový „plaz“ je skalním skokem přerušen. Žízňíme, vítáme tedy s radostí proužek vody, tekoucí zde s cípu vyššího sněhoviště. Abychom se zbytečně nenamáhal, využili jsme příznivé okolnosti, vstoupili se spodnějšího sněhu přes skalní stupeň do temného tunelu, krytého sněhovou klenbou, pod horní firn. Romantickou tuto cestu neprovedli jsme však důsledně až do konce, nýbrž v nejbližším vhodném místě vyšli jsme po boku sněhu zase na světlo denní. Další pochod dál se již zcela poctivě po povrchu firnu; ostřejší jeho sklon nutil nás místy uchýlit se do příhorní štěrbiny; horní konec firnu přivedl nás na rozpukané plotny, jimiž vyšplhali jsme zase na jakési sedlisko ve hřebeni pilíře, opírajícího stěnu Razoru. Nad námi skály zdají se sice dosti slezitelné, ale poněkud stranou v levo před námi láká nás velké ssutkoviště, kryté z části sněhem. Rozumí se, že jsme se rozhodli jíti na sutyky.

Úzká, přerývaná lišta a nevelké výstupky v skalní stěně dovedly nás až k dolnímu okraji ssutek. Opatrně stoupali jsme po nich vzhůru, držíce se těsně při skalách, až na sních, který zdobil horní okraj ssutkoviště. Úzký skalní stupeň přivedl nás na novou serii zvětralého kamení. Rozhlížíme se. Nad námi je rudě zbarvené ssutkoviště, a ještě výše rudé prohnité skály. Na levo tyčí se nad námi rameno Razoru s úpatím, vroubeným úzkým sněhovým pruhem, od něhož pokračují až na hřeben nepěkné, rudé, obrovské komíny. Vylézáme na zvětralý val lomivých skal, lemujících ssutky, abychom si poněkud oddychli a rozmýšlili, co dále. Je 1/2 12 h., čas upokojiti hladové žaludky; jíme čokoládu a sardinky; abychom plechovou krabičku, obal sardinek, zbytečně nezhodili, vkládáme do ní svoje visitky a ukrýváme ji pod malou pyramidku kamení.

Poněvadž jsme dva, máme také dva návrhy, kudy na hřeben. Dr. Dvorský pokládá za nejlepší v pravo nad koncem ssutek do hladkých ploten; já zas v levo nad koncem ssutek do rudých skal, jež se v místech těch zdají dosti stupňovité. Ježto oba návrhy rozcházejí se teprve od konce ssutek, jdeme až v ta místa svorně, v potu tváře

šlapající vratký svah kamení, jenž neobyčejně snadno pod nohama povoloval a řítil se v celých lavinách do hlubiny. U sněhu na konci ssutek rozhodli jsme se konečně pro cestu v levo jako kratší a nadějnější. Příliš snadná však věc ta nebyla. Nástup do stěny byl strmý, a rudá skála ochotně vzdala se každého záchyty a výstupku, po kterém jsme jen ruku vztáhli. Z nedůvěry v pevnost všech výstupků, jimiž skála zrovna oplývala, volil jsem raději k lezení místo na pohled těžší, za to však poměrně pevnějších skal a byl jsem již nahoře na prvním stupni, když zaslechl jsem z dola zaklení a rachot padajícího kamení. Nemálo jsem se polekal, spatřiv svého druhu v pose sotva závidění hodné, jak valí se nazpět dolů ssutkami, třímaje v každé ruce po jednom kamení („záchyty“). Na štěstí zadržel se v čas; hodil jsem dolů konec lana, aby se dostal snáze ke mně, aniž by musil příliš užívatí odřených rukou a kolen, a pak na skalním výstupku zahájili jsme pomocí nože a náplastí ranlékařskou činnost, pokud bylo v naší moci. Rány byly jen povrchní; za chvíli mohli jsme zase pokračovati v cestě. Máme nad sebou pěkný, strmý komín. Odkládáme tlumoky; dr. Dvorský mi ze spoda zatlačil, abych se dostal snáze nahoru, a já, našed si příhodné místo, vytahuji k sobě sekyrky a tlumoky, veškeru naši přítěž. K dovršení všeho potvrzuje se dnes správnost opraveného přísloví, že „neštěstí chodí po lidech na horách“: předměty násilně vlečené komínem vyvrátily kámen, a Dvorský, dřív než mohl na moje varovné volání uskočiti, měl jím koleno znovu rozbité. Za chvíli jsme zase pospolu a znásilňujeme lékařskou vědu znovu.

Vidíme, že již nemáme daleko; stačí jenom krátký travers, a dosáhneme spodního okraje obrovské ssutinové spousty, lemuující vrchol Razoru v blízkosti rokli Žlebeč. Napínáme svoje síly k posledním výkonům; přelézáme přes strmou, hladkou plotnu, přecházíme malé šutrové zákoutí, vnikáme do strmého žlebu s hlinitým dnem, kde musíme pro větší jistotu sekyrkami si vytesávatí stupně, a unikáme z něho konečně nepříjemným, vzdušným krokem okolo rohu. Jsme vítězi, prolezli jsme severní stěnou Razoru.

I hod. s poledne. Odkládáme lano a stoupáme vratkými ssutkami — za jedním z větších balvanů vyplašili jsme pěkného kamzíka — do výše k vrcholové baště Razoru. Počasí, jež dosud nám bylo příznivo, počíná se kaliti. Vrchol Razoru obetkán je chmurami, a když jsme dosáhli veliké římsy, vroubíci úpatí vrcholového massivu nad Kriškými Pody, zahalily mlhy i nás. Postupujeme pozvolna po římsě a pátráme, pokud clony mlh dovolují, v skalách nad sebou, po schůdné rokli, kterou se zde vystupuje obvykle k vrcholu. Konečně, když se nám zdá, že hledání příliš dlouho trvá, vstupujeme do nejbližšího komínu, který se nad námi rozevřel. Ježto hned prvý stupeň komínu je hladký, vytahujeme zase lano. I druhý a třetí stupeň bylo těžko zdolat jinak než vzájemnou pomocí. Vzhledem k nepříznivým okolnostem, že Dvorský pro poranění nemůže dobře léztí, že jsou mlhy, a že rafije hodin pokročily již až na 3 hod. odpolední, odhlasovali jsme na tomto třetím stupni návrat. Spojenými silami navrátili jsme se na římsu, odložili jsme lano, sestoupili jsme na ssutky, zase v místa,

kde jsme ze severní stěny vyšli, a ubírali jsme se po Kriškových Podech mlhami a cestou necestou ke Kříži. Odtud již po známé stezce seběhli jsme v půlhodině Križskou stěnou a z koutu Krnice ubírali se rázným krokem dolů k Pišnici, na jejímž konci kynula nám milá Kranjska Gora. O 8. hod. večerní byli jsme již doma, ve své jizbě v hotelu „Razor“ a přemýšleli, co dobrého si dáme k večeři na oslavu dnešního dne.

✱

Slovensko Planinsko Družstvo.

O 16. valné hromadě Slov. Plan. Družstva v Lublani, která se konala koncem dubna t. r., můžeme referovati teprve nyní, poněvadž „Alpský Věstník“ od 1. května do 1. října nevychází. Přes toto opozdění referujeme skutečně rádi o činnosti našeho družstva ještě i nyní, poněvadž činnost jeho rozvíjí se velice utěšeně, záslužně pro turistiku i pro zájmy slovanské. Počet členů i podružnic stále vzrůstá; členů mělo naše družstvo v posledním roce 2662, podružnic 17. V Illirské Bistrici a v Železníkách založeny nové odbory. Triglavská chata na Kredarici se rozšiřuje značně, což je výsledkem veliké návštěvy na Triglav; v Črnem dolu pod Kráňským Sněžníkem zakoupeno místo pro chatu, jejíž zbudování převezme nová podružnice v Illirské Bistrici. Také na Nanosu v Krasu, který má obsáhlou vyhlídku na moře i do hor, a který vidí k jihu navštěvovatelé Jezera na cestě od Kráně k Tupalčím, koupeno místo pro chatu. Z Trenty na Prisojnik zařízena byla nová cesta, částečně ovšem ve skalách, a byla dobře zabezpečena. Údolní cesta pod galeriemi k Aljaževu domu ve Vratském údolí byla upravena a také Tomišskova cesta z Vrat ke Triglavu nově opravena. Mnoho cest bylo označeno barvami a tabulkami, zejména ve skupině Triglavské, na Bochyňsku, v Karavankách, na Mangart i na Poncu. „Planinski Vestník“, orgán Slov. Plan. Družstva, měl letos velmi zajímavý a cenný obsah; o některých člancích zmínili jsme se již na jaře. Návštěva chat družstva byla zase značnější, než dříve. Při chatě na Kredarici jest, jak známo, zřízena meteorologická stanice. Výbor pečoval také v různých, i německých časopisech o častější zprávy pro návštěvu slovinských Alp. Značnější podpory obdržel výbor od obce Lublaňské a železničního ministerstva. O všech podružnicích zaznamenaných jsou ve výroční zprávě zdatné práce. Příjmů mělo družstvo 42.014 K 90 h. Aljažev dom ve vratském údolí, chata na Kredarici, Kadilnikova chata na Golici v Karavankách i Oroženova pod Črnou Prstí jsou značně aktivní, nehledí-li se ovšem k nákladům zařizovacím, nýbrž k běžným příjmům a vydáním. Zimní planinski ples v Lublani měl čistého přebytku přes 3000 K. Celkové čisté jmění ústředního sboru a podružnic činí 105.013 K. Dosavadní předseda družstva prof. Fr. Orožen, který řídil spolek po celých 15 let, jehož činnost byla vždy spojena s velikými výsledky, a za jehož vedení družstvo dobývalo rok co rok velkých úspěchů, prohlásil bohužel, že nebude kandidovati

dále; právem zvolila jej valná hromada čestným členem družstva. Také všem nám známý, obětavý, zasloužilý pokladník a víceletý místopředseda Dr. Vladimír Foerster pro nával jiných prací odstoupil s velkým uznáním své práce z výboru. Novým předsedou družstva zvolen byl Dr. Fran Tominšek, náměstkem jeho Dr. A. Švigelj, oba mužové, kteří byli velice vydatně činni v družstvu, působí záslužně literárně a jsou zároveň jedni z nejzdatnějších turistů slovinských. Nová, nutná volba byla tedy provedena šťastně. Novému výboru přejeme velký, plný zdar.

*

Ze slovanských Alp.

Návštěva v Jezeru byla letos ještě větší, než jiná léta. Kasino p. Muriho bylo dlouhou dobu tak obsazeno, že s tíží nalezl se byt pro toho, kdo jej dříve neobjednal. Také vedlejší villa Stullerova, fara, gostilna, nová i stará pošta byly plně osazeny; ba stalo se v první polovině srpna, že musel vyhledávat nutný nocleh na české chatě, kdo nechtěl přenocovat u p. Makeka, který vystavěl ve své roztomilé, pro večer trochu odlehle poloze dobře zařízenou villu, nebo v hostinci Stullerově pod Jezerním vrchem, kde letos za příčinou stavby nové silnice k Železné Kapli bylo příliš hluku. Ochota těch, kteří dříve přišli, vypomohla však skoro vždy. — Bez reklamy vyhledává stále větší počet našich lidí líbezná místa, které poskytují příjemný pobyt, nutný mnohým klid, místo, kde každý nalezne množství pohodlných procházek, lehkých i těžkých horských tur, a které dnes příčiněm našeho družstva je skutečně českou villegiaturou alpskou.

Frischaufův dům na Okrešlu otevřen byl 2. srpna t. r. Pro velice špatné počasí nebylo možno kolonii v Jezeru, by slavnosti byla přítomna; v pohostinném domě však později stanulo dosti Čechů. „Frischaufův dom“ je 15 m dlouhý, 7 m široký, má 6 pokojů se 16 postelemi, v podstřeší pak ve 4 odděleních 18 lůžek; bude míti hospodářství celý červenec, srpen a září.

Nová silnice z Jezera do Železné Kaple přes Jezerní vrch bude hotova až za dvě léta, jak sdělil nám podnikatel stavby. Stavba na severní straně od lázní Bela trvala tři roky, na straně jižní bude zachováno totéž pomalé tempo. Než, nemusí litovati toho, kdo přeje si v Jezeru co nejvíce oddechu. Vystavěním silnice zvýší se návštěva, po silnici budou hrčeti automobily, naprostý klid snad se poněkud změní. Ale s tím musíme se spřátelit a jen se snažiti, aby český a slovinský ráz letního sídla byl zachován.

Vodovod do Kráně s pitnou vodou z vrchu blíže obce Kokry bude dostavěn do konce příštího roku. Voda bude dodávána také všem obcím mezi Kokrou a Krání. Zachytává se velice silný pramen asi 12 km vzdálený od Kráně. Náklad vypočten je na 600.000 korun; obce zaplatí 40%, stát a země po 30%.

Nový most přes Sávu v Kranji staví se vedle dosavadního dřevěného. Některé kamenné pilíře jsou již hotovy; práce budou skončeny r. 1909.

V Rainerově chatě rak. klubu turistů pod Obirem je nyní hospodářství i v zimě. Po rozšíření má chata v novém stavení 6 pokojů se 12 postelemi, společnou ložnici pro 8 osob; v podkroví může přenocovati 10 osob. Ve starém stavení je místa pro 10 osob. Chata, která je meteorologickou stanicí, spojena je se Železnou Kaplou telefonem.

Novou chatu na Begunjsici otevřela radovljiška podružnica našeho družstva dne 19. července t. r.

Kranjska Gora stala se příčiněm malého sdružení v našem odboru „Zelené roty“, trvalým sídlem českých turistů vedle Jezera a Bledu. Vedle italského a německého živlu zastoupena byla letos v útulném hotelu Razoru četná společnost česká, která užila namnoze pobytu svého v Kranjské Goře k větším i nejtěžším turám; výběr je zde skutečně velký.

V Koritnici buduje se elektrická centrála pro podniky rabeljské. Stavba provádí se velmi vhodně, takže vzhled krajiny tím nikterak neutrpí. Obec Log dostane elektrické osvětlení zdarma a to snad již příštího roku.

*

Různé.

Pavel Grohmann. 31. července t. r. zemřel ve Vídni jeden z nejčinnějších německých alpistů, spoluzakladatel rakouského alpského spolku, Pavel Grohmann. Zesnulý byl z těch šťastných, kteří vstupovali do hor jako do světa širším vrstvám naprosto neznámého. Jim nebylo potřeba s námahou vymýšlet si nové tury. Skoro vše, co v horách vykonali, bylo nové. Nebylo chat, ani pohodlí, výstupy byly mnohem těžší než dnes, za to však byly záslužnější a přistupovalo se k nim s nadšením. Grohmann počal s turami velmi časně. Již v sedmáctém roce provedl první důstoupení Reisskoflu v údolí zilském. Nejvíce výstupů vykonal v Dolomitech, které byly jeho zamilovaným horstvem a pro něž udělal velmi mnoho. Netoliko že dostoupil množství vrcholů, změřil výšky a našel nové směry, on též rozšířil známost tohoto horstva, tehdy úplně opomenutého. Také jeho literární činnost byla rozsáhlá a skoro úplně věnována Alpám. Zemřel v sedmdesátém roce věku, dočkav se neobyčejného rozkvetu alpismu i sdružení jím založeného.

Chata pod Mont Cervinem. Po dlouhých snahách podařilo se švýcarskému alpskému klubu za pomoci vlády kantonu valisškého obdržeti ke stavbě pozemek od obce Zermattu, která, jak jsme také se již zmínili, činila značné obtíže klubu. Na zřízení chaty věnoval Belgičan p. Solvay 15.000 fr.

Uzavírání cest z ohledů honebních. Následkem nedávné interpellace na radě říšské, týkající se uzavírání cest v Alpách, vydalo ministerstvo vnitřní výnos, dle něhož zůstane vše při starém. Výnos ten dle „Wiener Zeitungu“ zní takto: Úřad politický, bude-li mu při sporech ve příčině uzavírání cest z ohledů honebních zakročiti, má míti na zřeteli nejen zájmy veřejné komunikace vůbec, nýbrž i zájmy vlastníků pozemků, pokud se týče majitelů honitby a na druhé straně i zájmy turistiky a návštěvy cizinců. Nejedná-li se v případech takových o cesty, o nichž není sporno neb aspoň pochybné, že jsou cestami veřejnými, oprávnění jsou úřadové političtí beze všeho zaříditi to, čeho k udržování volné komunikace je třeba. Je-li však sporno, zda cesta nějaká je veřejnou čili nic, pak k rozhodování příslušnými nejsou politické — nýbrž úřady samostatné, a jde-li o otázky práva soukromého, soudy.

Právo zapovídati osobám třetím vstup na pozemek mimo veřejné komunikace vyplývá z práva vlastnického a byla zásada ta v odboru zemědělském mnohými zvláštními zákony uplatněna a zvláště v zájmu policie honební a polní upravena.

Kdežto ustanoveními těmi k ochraně lesa a majetku polního neoprávněný vstup na půdu cizí pod trestem vůbec se zakazuje, nejdou předpisy policie honební tak daleko, neboť se obracejí jen proti takovým osobám, které jsou opatřeny zbraní. Předpisy zákona honebního neposkytují tedy k honbě oprávněným — majitelům vyjímajíc — práva zapovídati vstup na území honební a používání cest soukromých.

Co pak se týče uzavírání cest, v interpellaci dotčeného, jedná se tu ponejvíce o opatření k honbě oprávněných vlastníků pozemků sice z ohledů na nerušení honitby, nikoli však na základě práva honebního, nýbrž na základě práva vlastnického k dotyčným pozemkům.

Poněvadž však otázku, zda a pokud vlastník pozemku k uzavírání cest neveřejných jest oprávněn, dle všeobecného práva soukromého řešiti jest a posouzení její v daném případě přísluší soudu, mohl by se vliv úřadů politických, za intervenci ve příčině cest neveřejných dožadovaných, omeziti jedině na pokus zprošředkování.

Ježto ostatně platná ustanovení honebního zákona neposkytují těm, kdož k honbě jsou oprávněni, ve příčině uzavírání území honebních žádných zvláštních oprávnění, není prozatím žádná příčina, ustanovení ta ve prospěch turistů a návštěvy cizinců pozměňovati a lze pouze vysloviti naději, že se podaří, zájmy honby a návštěvy cizinců obecným umírněným vyhověním uvésti v soulad.

Ex.

Valná hromada D. Ů. A. V. byla letos konána v Mnichově. Spolek má 352 sekce, členů 79.506. Příjmů měl 502.986 marek, vydání 494.190 marek. S takovýmito prostředky lze ovšem docíliti velkých výsledků. O činnosti německorakouského alpského spolku zmíníme se blíže v některém čísle Alpského Věstníku.

Dosavadní hotel na Gornegratu bude dle úmluvy mezi obcí zermattskou a společností dráhy na Gornegrat do července budoucího roku zbořen, ježto překáží vyhlídce. Nový hotel bude postaven o něco níže; dráha bude prodloužena až k němu. Všecky práce mají býti dokončeny do léta 1909.

*

Spolkové zprávy.

První večer odboru bude se konati koncem října jak obvykle ve velkém sále žofínském. Bližší bude oznámeno v denních listech.

Na slovanské konferenci v Praze bylo jednáno o organizaci slovanské turistiky a založení svazu slovanských spolků turistických. Víťame vřele podnět tento a doufáme, že v brzkou zřízen bude svaz,

o jehož založení před lety — tehdy ještě marně — naše podružnice horlivě usilovala.

*

Dopisy, jež týkají se zasílání „Alpského Věstníku“, buďtež adresovány administraci v Praze-III., Kampa 513.

*

Tomuto číslu připojen je formulář „Zprávy o turácích“. Prosíme všechny členy, dámy a pány, pokud letos nějaké tury podnikli, aby jej laskavě vyplnili a co nejdříve zaslali redakci „Alpského Věstníku“ (Smíchov, Ferdinandovo nábřeží číslo 12).

*

V knihovně alpského družstva, Jungmannova ul. č. 25, I. posch., úřaduje se od 4—6 ve středu a v pátek. Pp. členové, kteří posud nevrátili vypůjčených knih, žádají se, aby tak učinili brzy. Rovněž jsou vítány veškeré dary pro knihovnu. Dotazy vyřizuje PhSt. F. Rambousek, t. č. knihovnik, Král. Vinohrady, Čermákova ul. 7.

Humpolecké lodny

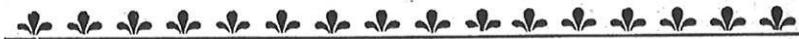

na obleky turistické a lovecké, jakož i jemné modní látky anglické a brněnské doporučuje v největším výběru a levných cenách při dobré jakosti obchodní dům

J. Novák,

Praha, Vodičkova ulice, jediné „u Štajgrů“,
Kolín, Rubešova ulice.

== Vzorky na požádání franko. ==

== Osvědčená ==

vína lissanská a jiná tabulová a posilňující

doporučuje (též v malém)

JAROSLAV ŘEŘICHA,

velkoobchod vínem, Král. Vinohrady, Divišova ul. 9.

Členům odboru poskytuje firma zvláštní výhody.

